

En mark med grønrug og udlagt kløvergræs betragtes. Hovedformålet med marken er at anlægge en god kløvermark, derfor holdes der igen med gødningen. Foto: Anna-Christa Bjerg.

Flere folde mere græs

Mælkeproducent Flemming Birkjær Christensen er gået fra 19 folde sidste år til 33 folde i år til sine 235 malkekøer

AFGRÆSNING

AF ANNA-CHRISTA BJERG

Mælkeproducent Flemming Birkjær Christensen fra Mogenstrup i Salling er med i projekt Mere græs til køer i store besætninger på andet år og viste sine græsmarker frem på et bedriftsbesøg i juni. Sidste år var første år i projektet og en slags indkøringsår, fortæller projektleder og økologisk kvægkonsulent Iben Alber Christiansen. Ændringerne hos Flemming Birkjær Christensen er for alvor slået igennem i år, hvor antallet af folde til de 235 malkekøer er vokset til 33.

- I år er der et bedre flow, det er lettere at få køerne ud og hjem, siger Flemming Birkjær Christensen. Hensigten med de mange folde er, at der hver dag er nyt frisk græs til køerne, så de har lyst til at gå ud til foldene, at de æder meget græs og henter relativt mere græs på markerne, og derfor ikke behøver så store mængder foder på stald.

Flemming Birkjær Christensen kan konstatere, at han har fået en bedre styring af græsmarkerne ved hjælp af de mange små folde, selv om det også har givet arbejde, og det

har været en udfordring at få lavet en stabil drivvej.

Drivvej og arrondering

Flemming Birkjær Christensens afgræsningsmarker ligger fra stalden og op til en kilometer væk med en drivvej hele vejen igennem med afgræsningsmarker og -folde på begge sider. Han har derfor en relativt gunstig arrondering, selv om det kan være en udfordring at få køerne til at gå ud til de fjerneste folde.

I 2016 har det været et mål at få forbedret drivvejen, fordi den megen trafik gav problemer sidste år. Der er lagt ensilagenet og sand ud på stykket nærmest stalden, som belastes mest. Det er en relativt billig måde at stabilisere drivvejen, og det fungerer.

Hos Flemming Birkjær Christensen er der faste vandtrug nær stalden, så køerne kan drikke på vej ud og på vej hjem.

Afgræsning i ny fold hver dag

Målet i år er én ny fold pr. dag, så køerne får nyt frisk græs hver dag. Der er lagt en plan for afgræsningen af de mange folde, som følges nogenlunde. Den justeres efter de faktiske forhold, når noget vokser hurtigere eller langsommere end forventet. Planen har holdt rimelig godt i løbet

af foråret, men den skal sandsynligvis vurderes nøjere gennem sommer og efterår.

Køerne opdeles i to hold helt enkelt ved at leddet lukkes og en ny fold åbnes, når ca. halvdelen af køerne er kommet ud fra stalden. Køerne malkes i malkerobot og kommer og går efter behov og lyst. Over tid er der en lille tendens til, at antallet af malkninger falder, men det er ikke et problem, når ydelsen holder.

Besætningen hos Svend Otto og Thomas Søgaard fra Tastum i Salling, som også er med i projektet, deles op i tre grupper køer: Højtydende, lavtydende og 1. gangs køer. Her lukkes køerne ud direkte efter malkning i malkestalden for at få mest mulig foldtid. Også her er målet maksimalt en dags græsning pr. fold, og foldens areal tilpasses græsudbud og flokstyrrelse. Der stræbes efter at undgå foderrester på foderbordet. Hos Svend Otto og Thomas Søgaard har de anskaffet sig et meget fleksibelt og let håndterbart hegningssystem så de lynhurtigt og uden noget særligt besvær kan lave nye folde. De er gået fra 31 folde sidste år til 43 folde i år og har også anskaffet sig nye vandkar, som er placeret i hjørnet mellem folde, så vandet kan nås fra flere folde. Systemet giver også

mulighed for automatisk åbning og lukning af led via timere. Systemet giver stor fleksibilitet og mulighed for at tilpasse brugen af foldene løbene.

Græsmarker

Det bedste resultat med etablering af kløvergræs er opnået, hvor det er udlagt i grønærter, der bliver en fantastisk kløvergræsmark ud af det, ligesom grønærten også er rigtig godt foder. Flemming Birkjær Christensen udlægger desuden kløvergræs i grønrug og vårbyg til helsæd.

Rugen med kløvergræsudlæg skal holdes nede, så den bliver ved med at være spæd og lækker. På de marker skal der kun være 6. dages pause i afgræsningen.

- Fantastisk at den kan tåle, hvad vi byder den og komme igen, og at den så kan være rugemor for noget kløvergræs, siger kvægrådgiver Hans Lund fra Økologirådgivning Danmark.

I projektet tages der græsprøver og foderprøver, og der regnes udbytte på alle græsfoldene, fortæller økologisk kvægkonsulent Iben Alber Christiansen.

Fodring på stald kontra afgræsning

Flemming Birkjær Christensen fodrer køerne med grønepiller, korn og ensi-

lage på stald mellem kl. 8 og 9. Alle køerne er på stald indtil kl. 9, hvor de lukkes ud, så er de fri til at græsse, som de vil, hele dagen. Kl. 22-23 kører han en tur og henter de sidste hjem.

Der udspandt sig en livlig diskussion om fodring på stald. Anbefalingen fra konsulenterne er, at man ikke skal fodre mere end højest nødvendig på stald for at motivere køerne for at komme ud og hente mest muligt foder som græs på marken.

- Giv den maksimalt gas, og sørg for at få så meget græs i køerne som muligt, de er designet til det, og det er et billigt foder, siger økologisk konsulent Hans Lund.

Svend Otto og Thomas Søgaard bemærker:

- Det er først, når man kan regne med ekstra græs, at man kan begynde at købe mindre foder.

Bekæmpelse af skræpper

Skræppebekæmpelse kom også op som et emne, der optog mange af deltagerne på dagens bedriftsbesøg, selv om der ikke var specielt mange skræpper at se.

- Skræpper har et kæmpestort rodsystem og skyder fra toppen, derfor er det vigtigt at få noget til at gennemskære roden, så topskiven skæres af i 5-8 centimeters dybde, fortalte planteavlskonsulent Poul Christensen. Han anbefalede en harvning med en tallerkenharve eller en vippeskærsharve i 5-10 centimeters dybde. Det er vigtigt at få skåret skræppens rod over, mens den står fast i jorden, så hele topskiven bliver skåret af. Hvis skræpperoden bliver delt på den anden led, kan der i stedet komme to nye skræpper ud af det. Desuden er det vigtigt at afpudse de skræppeplanter, der alligevel kommer op først på sæsonen, så man får afpudset planterne, før de har modent spirevilligt frø. Det er vigtigt også at tage de planter, der står på stier, diger og i markkanterne. Hvis man lader stå til over mange år, kan det koste 10-20 pct. udbytte.

En frisk kløvergræsmark, i en ny fold parat til dagens græsning. Foto: Anna-Christa Bjerg.

Hvorfor mere græs?

- ▶ Kvæg er designet til afgræsning
- ▶ Forsyning med næringsstoffer af høj kvalitet
- ▶ Forsyning med naturlige mineraler og vitaminer
- ▶ Motion
- ▶ Kvæg på græs = dyrevelfærd
- ▶ Kvæg på græs = image
- ▶ Og frem for alt - afgræsset foder er billigt foder

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

LDP 2020

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen